

29.1.2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά αριθ. 0741/2023, του Rüdiger Schiller, γερμανικής ιθαγένειας, σχετικά με εικαζόμενη παραβίαση του διεθνούς δικαίου από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS)

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) μετατρέπει τις αεροπορικές εταιρείες σε φορείς επιβολής του δικαιώματος ασύλου, ενώ αυτές δεν είναι ούτε κρατικοί ούτε υπάλληλοι της χώρας αρμόδιοι για τη λήψη τέτοιων αποφάσεων. Σύμφωνα με τον αναφέροντα, πρόκειται για απόπειρα των κυβερνήσεων να καταργήσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του διεθνούς δικαίου. Ισχυρίζεται ότι οι χώρες αναγκάζουν ήδη τις ιδιωτικές εταιρείες να ενεργούν ως εκ των πραγμάτων συνοριακοί έλεγχοι όταν οι αεροπορικές εταιρείες δεν έχουν ούτε εξουσία ούτε εποπτεία. Ο αναφέρων είναι της άποψης ότι η ΕΕ καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποτρέψει την αναγνώριση του καθολικού δικαιώματος ασύλου σε κάθε πιθανό αιτούντα άσυλο. Εξηγεί επίσης ότι η «τρομοκρατία» προβάλλεται ως δικαιολογία, αλλά ότι δεν υπάρχουν στοιχεία ότι οι αυξημένοι συνοριακοί έλεγχοι αποτρέπουν την τρομοκρατία και, ταυτόχρονα, τα μέτρα αυτά θέτουν σε κίνδυνο θεμελιώδη δικαιώματα, όπως το δικαίωμα ατόμων να ζητούν και να απολαμβάνουν άσυλο από διώξεις.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 15 Νοεμβρίου 2023. Η Επιτροπή εκλήθη να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 227 παράγραφος 6 του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 29 Ιανουαρίου 2024

Η αναφορά εκφράζει ανησυχία σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) στην πρόσβαση των υπηκόων τρίτων χωρών στο δικαίωμα ασύλου, καθώς και τον ρόλο των μεταφορέων στον έλεγχο των συνόρων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να διαφυλάσσει αποτελεσματικά τα σύνορά της, όπως ορίζει ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν¹ και ο κανονισμός για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής.² Αυτές οι νομικές υποχρεώσεις απορρέουν από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Η εισαγωγή του ETIAS αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής της δέσμευσης, καθώς επιτρέπει στα κράτη μέλη να αξιολογούν τους πιθανούς κινδύνους για την ασφάλεια, τον κίνδυνο της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και τον επιδημικό κίνδυνο που ενέχουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών πριν από την άφιξή τους στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Σε αντίθεση με τις υποδείξεις της αναφοράς, το ETIAS εφαρμόζεται μόνο στα ταξίδια χωρίς θεώρηση, δηλαδή στους υπηκόους τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, οι οποίοι επιδιώκουν να παραμείνουν στα κράτη μέλη που απαιτούν άδεια ETIAS για λιγότερο από 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Επιπλέον, ενώ η κατοχή έγκυρης ταξιδιωτικής άδειας ETIAS θα απαιτείται για βραχεία παραμονή, δεν εγγυάται την είσοδο. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει επίσης να πληρούν όλες τις άλλες προϋποθέσεις εισόδου που προβλέπονται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν.

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ³ για τις διαδικασίες ασύλου εφαρμόζεται στις αιτήσεις που υποβάλλονται εντός της επικράτειας των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, η νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο δεν καλύπτει τις αιτήσεις που υποβάλλονται από υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν βρίσκονται στην επικράτεια των κρατών μελών. Ομοίως, ο κανονισμός ETIAS προβλέπει εξαιρέσεις από την απαίτηση κατοχής ταξιδιωτικής άδειας ETIAS για πρόσφυγες ή απάτριδες, οι οποίοι διαμένουν σε κράτος μέλος και είναι κάτοχοι ταξιδιωτικού εγγράφου που έχει εκδοθεί από το εν λόγω κράτος μέλος. Όπως όλη η νομοθεσία της ΕΕ, ο κανονισμός ETIAS ενσωματώνει εξ ορισμού και κατά τον σχεδιασμό του τα θεμελιώδη δικαιώματα, ευθυγραμμιζόμενος πλήρως με τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το κράτος μέλος στο οποίο προτίθεται να ταξιδέψει ο ενδιαφερόμενος υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί κατ' εξαίρεση να εκδώσει ταξιδιωτική άδεια ETIAS με περιορισμένη εδαφική ισχύ, όταν το εν λόγω κράτος μέλος το κρίνει απαραίτητο για ανθρωπιστικούς λόγους σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, για λόγους εθνικού συμφέροντος ή λόγω διεθνών υποχρεώσεων. Όσον αφορά τον ρόλο των μεταφορέων που μεταφέρουν υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι μεταφέρονται αεροπορικώς ή διά θαλάσσης, και των ομάδων που μεταφέρονται διά ξηράς με πούλμαν, το άρθρο 26 της Σύμβασης εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν και το άρθρο 45 του κανονισμού ETIAS απαιτούν από τους μεταφορείς να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τους υπηκόους τρίτων χωρών που μεταφέρουν στα εξωτερικά σύνορα αεροπορικώς, διά θαλάσσης ή διά ξηράς. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά, ο μεταφορέας πρέπει να επαληθεύει ότι οι εν λόγω ταξιδιώτες διαθέτουν τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα για την είσοδο στις χώρες Σένγκεν.

Συμπέρασμα

Η Επιτροπή πιστεύει ότι ο κανονισμός ETIAS δεν θίγει με κανέναν τρόπο το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να ζητούν άσυλο/διεθνή προστασία εντός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το ETIAS αφορά μόνο τους ταξιδιώτες που

¹ Άρθρο 15 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 399/2016 (ΕΕ L 77 της 23.3.2016, σ. 1).

² Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1–131).

³ Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση)([ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 60](#)).

απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης από τρίτες χώρες και σκοπεύουν να ταξιδέψουν στην ΕΕ για διάστημα που δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην ενεργό υποστήριξη των προσφύγων σε όλα τα κράτη μέλη της και στέκεται πάντα στο πλευρό όσων έχουν ανάγκη.